

7. Matiushenko I. Yu. (2016). Tekhnolohichna konkurentospromozhnist Ukrainy v umovakh novoi promyslovoi revoliutsii i rozvytku konverhentnykh tekhnolohii. *Problemy ekonomiky - Problems of the economy*, 1, 108–120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_1_14 [in Ukrainian].

Рогальський Дмитро Олегович

*студент Інституту підготовки юридичних кадрів
для Служби безпеки України*

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МАЙНО СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ЙОГО ПРАВОВІ РЕЖИМИ

Сучасна наукова література містить безліч часто протилежних та суперечливих дефініцій категорії «джерела формування власності», тому існує багато пояснень цієї категорії, що свідчить про те, що еволюція зазначеної концепції залежить від ступеня розвитку національної економіки та середовища кредитних установ. Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, серед науковців та практиків, а також у нормативно-правових актах немає єдиного підходу до визначення змісту категорії «джерело формування майна суб'єкта господарювання».

Ключові слова: майно, внески, правовий режим майна, суб'єкти господарювання.

Rohalskyi Dmytro

student of Yaroslav Mudryi Naional Law University

PROPERTY OF THE BUSINESS ENTITY ITS LEGAL REGIMES

Modern scientific literature contains many often opposite and contradictory definitions of the category «sources of ownership», so there are many explanations

for this category, which suggests that the evolution of this concept depends on the degree of development of the national economy and credit institutions. Despite the large number of scientific studies, among scientists and practitioners, as well as in regulations, there is no single approach to determining the content of the category «source of property of the entity».

Keywords: property, contributions, legal regime of property, business entities.

Джерела власності суб'єктів господарювання можемо поділити на два види: власний капітал підприємства – внески, доходи, резервні фонди тощо) та зобов'язання – позики, кредити тощо [2, с. 87].

У Господарському кодексу України (далі – ГК України) зазначено склад майна суб'єктів господарювання – це кошти, а саме фінансові активи в національній та/або в іноземній валюті, які використовуються для встановлення правовідносин зазначених суб'єктів з іншими господарюючими суб'єктами [1; 5].

Товари за господарським законодавством визначається як виготовлена продукція, виконані роботи та надані послуги. Щодо цінних паперів, вони є виключним видом майна суб'єктів господарювання. Це фінансові документи, що встановлюють зобов'язальні відносини між особою, яка їх видала, та особою, якій вони належать [4; 6].

Основним джерелом формування статутного капіталу є грошові та матеріальні внески. Доходи від реалізації продукції, робіт чи послуг вважаються базовим джерелом формування майнової підгрунтя діяльності суб'єктів господарювання.

Відповідно до пп. 135.4.1 п. 135.4 ст. 135 Податкового кодексу, «до складу доходу від операційної діяльності включаються: доходи, отримані від виконаних робіт, наданих послуг, проданих товарів, та доходів банківських установ. Дохід від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг, у тому числі винагороди комісiонера (повiреного, агента тощо), визнається в розмірі договірної (контрактної) вартості, але не менше, ніж сума компенсації, отримана в будь-якій формі, в тому числі під час зменшення зобов'язань» [3].

Ще одним джерелом створення майна підприємства виступають капітальні вкладення – це капітальні інвестиції, спрямовані на формування і відновлення основних фондів. Вони реалізуються у формі

державних і недержавних капітальних вкладень. Щодо дотацій, то вони адресовані некомерційним організаціям із державного чи місцевого бюджету згідно з умов міжнародних угод, а також для зниження рівня цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям із метою часткової компенсації їх вартості.

Кредити банків та інших кредитних установ, вони вже відносяться до другого виду джерел власності суб'єктів господарювання, – це певні грошові кошти та/або матеріальні цінності, надані особам, які вони можуть використовувати протягом визначеного періоду та за певний визначений відсоток. Безоплатні та благодійні внески, пожертви організацій та громадян відіграють невелику роль, але мають місце бути. Активи суб'єктів господарювання можуть також формуватися за рахунок інших джерел, встановлених законодавством.

Щодо правових режимів майна, що становлять зміст кожної організаційно-правової форми господарювання. Наразі відсутні підходи щодо єдиного визначення цього поняття. В законодавстві відсутнє таке поняття. Правовий режим майна суб'єктів господарських відносин є певним способом реалізації правомочностей користування, володіння та розпорядження. Тобто, правовий режим визначає, якими саме правомочностями наділений даний суб'єкт.

Тобто, правовий режимом майна суб'єктів господарювання передбачає собою порядок створення майна, використання його у господарському обороті, відчуження майна, а також правомочності щодо володіння, користування і розпорядження майном.

Хоча ГК України не передбачає визначення поняття правового режиму майна суб'єктів господарювання, аналізуючи його норми можемо прийти до висновку, що до правового режиму майна суб'єктів господарювання законодавець відносить право власності, право господарського відання та право оперативного управління, підтвердженням цього є ч. 5. ст. 55 ГК України [1]. Отже, суб'єкти господарських відносин, можуть користуватись майном на праві власності, господарського відання та оперативного управління, а також на договірних відносинах – оренда.

Щодо господарського відання та оперативного управління. Майно державного комерційного підприємства належить йому на праві

господарського відання (ч. 2 ст. 74 ГК України), а майно казенного підприємства – на праві оперативного управління (ч. 3 ст. 76 ГК України). Власник майна, який користується ним на праві оперативного управління не має права розпоряджатися майном підприємства, щодо господарського відання – таке право є, але воно значно обмежене.

Хотілось би розглянути проблемне питання щодо відокремлення майна, що є власністю суб'єкта господарювання – юридичної особи, від майна, що перебуває у спільній сумісній власності подружжя.

У разі передачі юридичній особі майна корпоративного типу, що знаходиться у спільній сумісній власності подружжя, засновником та власником корпоративних прав у повному обсязі стає лише один із подружжя. Інша особа корпоративних прав не набуває, хоча і його частка у спільній сумісній власності була передана суб'єкту господарювання. У ч. 2 ст. 65 Сімейного кодексу України зазначено, якщо одне із подружжя укладає договір, інше подружжя повинно надати згоду на його укладення. У разі якщо такої згоди не було надано інший із подружжя має право подати позов про визнання договору недійсним [5]. Форма «згоди» законодавцем не передбачена.

Тому, за для вирішення спірних моментів та захисту прав обох із подружжя необхідно визначити форму укладання цієї згоди. На мою думку, найбільш прийнятною формою буде письмова нотаріальна. Отже, особливим видом майна суб'єктів господарювання є цінні папери. Суб'єкти господарських відносин мають право емісії цінних паперів, право продажу, а також купівлі цінні папери. Суб'єкти господарських відносин, можуть користуватись майном на праві власності, господарського відання та оперативного управління, а також на договірних відносинах – оренда.

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Познер Е. А., Вейл Е. Г. Власність - монополія: Створення конкурентного ринку використання через часткове спільне володіння. Радикальні

ринки: викорінення капіталізму та демократії для просто суспільство. Принстон: Принстонська університетська преса, 2018. С. 30–79.

3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Приватна власність. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Private_property.

5. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

REFERENCES

1. Hospodarskyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 436-IV. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].

2. Pozner E. A., Veil E. H. (2018). Vlasnist - monopoliiia: Stvorennia konkurentnoho rynku vykorystannia cherez chastkove spilne volodinnia. Radykalni rynky: vykorinennia kapitalizmu ta demokratii dlia prostu suspilstvo. Prynston: Prinostonska universytetska presa, 30–79 [in Ukrainian].

3. Podatkovi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 r. № 2755-VI. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].

4. Pryvatna vlasnist. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Private_property [in Ukrainian].

5. Simeinyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 10 sichnia 2002 r. № 2947-III. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> [in Ukrainian].